

Център Амалипе

Месечен бюлетин

Февруари 2007, брой 2

В броя:

[За ромските деца и помощното училище -стр.1, 2

Детството и реалността...

[Социалните работници и ромите: крачка за премахване на бариерите в общуването – стр.1,2

[Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2007 – 2013 и ромските въпроси в нея - стр.3

[Семинар за структурните фондове - стр.4

[Проучване за социалните и образователните характеристики на ромите и другите етнически малцинства във Великотърновска област – стр.5

[Петльовден (Ихтимя) – 2 февруари - стр.5

За ромските деца и помощното училище

За децата от ул. „Ал. Константинов” №39 във Велико Търново, или както местните я наричат „Бараките”, един от най-тежките проблеми (освен лошата инфраструктура и ниската хигиена) е образованието.

За проблемите на тези ромски деца се говори твърде малко. И те като всички деца мечтаят да станат лекари, адвокати и полицаи, но за жалост нямат тази възможност ако завършат образованието си в помощно училище. А точно там биват записвани да учат две трети от децата от ромското гето в старата столица. Причините за това са бедността на родителите, получаването на социални придобивки под формата на храна, дрехи, обувки, безплатни учебници и тетрадки, както и неинформираността им какво всъщност представлява помощното училище. Мнозина от тях си мислят, че училището е помощно, „за да се подпомагат” и не знаят, че е за деца с увреждания.

Продължение на 2 стр.

Социалните работници и ромите: крачка за премахване на бариерите в общуването

Тридневен семинар за работа в ромска общност, предназначен за социални работници от страната се проведе във Велико Търново. Негови организатори бяха Институт за социални дейности и практики, гр. София и Център за междуетнически диалог и толерантност „Амалипе”, Велико Търново.

Целта на семинара бе обучение на социалните работници на умения, които да подобрят работата им с ромска общност чрез отчитането на спецификите на различните ромски групи.

25 бяха социалните работници от центрoвете в Разград, Шумен, Нови пазар, Пазарджик, Плевен и Трявна и В. Търново, които взеха участие в обучението.

Продължение на стр.2

Продължение от стр.1... Семинарът имаше както теоретична, така и практическа част, включваща теренна работа в селата Водолей и Леденик, в кв. „Света гора” и в бараките на ул. „Ал. Константинов” във В. Търново. По този начин социалните работници трябваше да приложат един нов подход в работата си, изхождайки от специфичните културни особености, на тези с които работят. На базата на наблюденията и впечатленията си те трябваше да очертаят важни насоки в бъдещата си работа с хората от етническите малцинства.

„Когато човек познава традициите и обичаите на отсрещния той си създава по-ясна представа за него и по-лесно се общува. Къщите, в които влязохме, наистина бяха едни от най-чистите, макар и да бяха кирпичени – споделя Димитринка Комитска от Плевен. – Когато не се събуваш в къщата на ром, не ядеш от това, което ти предлага, не се радваш на децата му, няма как да очакваш той да те приеме добре”.

За ромските деца и помощното училище

От страница първа

Това лято Центърът за междуетнически диалог и толерантност „Амалипе” реши да се опита да промени тази порочна практика. Кампанията сред родителите имаше за цел да им разясни, че с образованието, което получават в ПУ „Т. Търновски” техните умствено и физически здрави деца са обречени на безработица, нискоквалифициран и лошо заплатен труд и невъзможност да продължат образованието си в средните училища.

В резултат от кампанията дванадесет от децата в „Бараките” между 7 и 14-годишна възраст започнаха началото на учебната 2006/2007 г. в масовите училища ОУ „П.Р. Славейков” и ОУ „Д. Благоев” във Велико Търново.

В процеса на интеграция на децата срещнахме подкрепа от страна на директорите и учителите в приемните училища и пречки от страна на помощното училище. Три от момичета обаче (на възраст 13 и 14 години) не издържаха на психологическия натиск както от страна на преподавателите в бившето си училище, така и на комисията за комплексна педагогическа оценка, която уж трябва да насочва децата към масовите училища. Самата комисия се проведе в сградата на ПУ „Т. Търновски”, а някои от членовете ѝ са учители там, което е недопустимо. Те успяха да убедят момичетата, че няма да се справят в масовото училище и че за тях е по-добре да се върнат отново в помощното. Наблюденията ни показаха, че колкото по-големи са децата, толкова по-трудна е вече интеграцията им в масовото училище.

В момента Иван, Георги, Красимир, Емил, Багрян, Анатоли, Гюнай, Маргарита и Анке са много добри ученици в началните класове на ОУ „П. Р. Славейков”. Въпреки липсата на ресурсен учител в началото на учебната година, те успяха да достигнат останалите си връстници по знания и умения. Допълнително два пъти в седмицата, пак по инициатива на Център „Амалипе”, студенти доброволци от Великотърновския университет се срещат с децата и организират извънкласни занимания с цел да се улесни тяхната социална и педагогическа интеграция.

За жалост Велико Търново не е единичен случай. Много са ромските деца, които подобно на децата от „Бараките” посещават помощно училище. Много са и учителите в помощните училища, крадящи детските мечти и бъдеще за да попълнят нормативи и да закърпят хорариума.

„За това обаче в крайна сметка е виновна и цялата образователна система. Тя не учи учителя как да работи с деца от такива общности и създава предпоставки нормални деца да посещават помощни училища” сочи председателят на Център „Амалипе” Деян Колев.

Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси” и ромските въпроси в нея

Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси” е част от стратегическите документи за регламентиране изразходването на средствата по Структурните фондове. Стратегическата цел на ОП е «да се подобри качеството на живот на хората в България чрез подобряване на човешкия капитал, постигане на високи нива на заетост, повишаване на производителността, достъп до качествено образование и учене през целия живот, и засилване на социалното включване.» Специално място в ОП е отделено на социалното включване на ромската общност. От юни 2006 г. Център Амалипе, заедно с над 30 други ромски организации води кампания не само за реално включване проблемите на ромската общност в ОП, както и за възможността ромските организации, и въобще гражданското общество, да участват не само в процеса на изпълнение на определени операции, но и в процеса на наблюдение и оценка на изпълнението.

Прозрачност и гражданско участие са два от принципите, заложи за всяка оперативна програма според наредбите на Европейския съюз. За съжаление в момента, въпреки че МТСП показва готовост и желание за сътрудничество, тези два принципа не са спазени. Актуалните варианти на ОП, въпреки че са публични документи, не са публикувани на страницата на МТСП с възможност за широк достъп. Работната група за изготвяне на ОП РЧР, която в последствие преминава в Комитет по наблюдение на изпълнението на практика не включва гражданския сектор – не са включени социалните партньори, нито организации на целевите групи, към които е насочена програмата – няма представители на женски организации, на хора с увреждания, младежки организации или организации на етническите малцинства.

В същото време тревожна тенденция е развиването на уязвимите етнически малцинства в общия термин “уязвими групи”, в резултат от което не се предприемат мерки, които да адресират най-сериозните проблеми по отношение на безработицата и социалното изключване като цяло сред етническите малцинства.. В това отношение ОП РЧР не е съгласувана с останалите документи, които българското правителство е подписало в процеса на присъединяване към ЕС – меморандума за социално включване, Докладът по стратегиите за социална защита и социално включване, Националният план за действие по заетостта за 2007 г., Националната

стратегическа референтна рамка и др., които ясно посочват, че едно от основните политически предизвикателства е “социалното включване на най-уязвимите етнически малцинства”.

Няколко са основните искания, около които се обединиха ромските организации по отношение на Оперативна програма Развитие на човешките ресурси:

- Включване на интеркултурното образование като важно средство в процеса на модернизиране на българската образователна система. Към момента ИКО се разглежда единствено като свързано с малцинствата, но не и с мнозинството. Мерки за интеграция на ромските деца се предвиждат единствено по отношение осигуряване достъп до училище, но не и подобряване на образователната система, за да отговори на нуждите на тези деца.

- Включване на конкретни индикатори, които да измерват постигнатите резултати по отношение на социалното включване на ромската общност (както е направено това с другите операции). В момента единствено индикаторите към ромската част нямат количествено измерение, а вместо това са неясни и размити.

- Включване на представител на ромското гражданско общество в Комитета за наблюдение на ОП.

Конкретните предложения към самата ОП бяха изпратени, подписани от 49 ромски организации, до МТСП и Директората по заетост в Европейската комисия. Официален отговор от Европейската комисия беше получен на 1 март 2007. В него се посочва, че е необходимо българското правителство да се съобразява с подписаните от него документи (Стратегиите за социална закрила и социално включване), както и да се насърчава участието на гражданското общество, и в частност на ромските организации, не само в процеса на изпълнение, но и в процеса на мониторинг. Посочва се също така, че е необходимо въпросите, касаещи ромската общност да бъдат адекватно заложи и в останалите оперативни програми: административен капацитет, регионално развитие, както и в Националната стратегическа референтна рамка.

На 5 март последните варианти на Оперативните програми трябваше да бъдат изпратени в Европейската комисия. От тук нататък тя трябва или да ги одобри във варианта, в който са или да ги върне с коментари за доработване.

Структурните фондове и тяхното усвояване

Република България има седем Оперативни програми за периода 2007 – 2013г: Транспорт, Околна среда, Конкурентоспособност, Развитие на човешките ресурси, Административен капацитет, Регионално развитие и Техническа помощ. Освен тях съществуват и два Национални стратегически плана: Национален стратегически план за развитие на селските райони и Национален стратегически план за риболов и аквакултури. Основните финансови инструменти за усвояване на средства от ЕС и изпълнение на Оперативните програми са структурните фондове. За периода 2007-2013 те са три: Европейски фонд за регионално развитие, Европейски фонд за социално развитие и Кохезионен фонд плюс два т.нар. допълнителни финансови инструменти: Фонд за ориентиране и гарантиране на селското стопанство и Финансов инструмент за ориентиране на рибарството. Оперативните програми ще бъдат окончателно одобрени едва около средата на годината.

Семинар за усвояване на средства от структурните фондове на Европейския съюз се проведе във Велико Търново на 6 и 7 февруари.

Обучението бе насочено към роми от областта, които работят в сферата на публичната администрация, както и към служители в администрацията, работещи с малцинствени групи. То се организира от Институт „Отворено общество”, София със съдействието на на Център за междуетнически диалог и толерантност „Амалипе”.

Целта на семинара бе да запознае обучаваните с историята и основните институции на Европейския съюз, с неговата политика и възможности за усвояване на средства от структурните фондове, насочени към социална интеграция на уязвими групи. Специално внимание бе отделено на Европейския социален фонд, на оперативните програми „Развитие на човешките ресурси” и „Регионално развитие”, както и на Националния план за развитие на селските райони.

„Опознавайки тази материя и научавайки се да пишат проекти държавните служители от ромски произход ще бъдат по-полезни както за администрациите, в които работят, така и за цялата общност” – споделиха преди откриването на семинара организаторите Димитър Димитров и Радостина Чапразова от Институт „Отворено общество”.

В обучението участваха служители от общините Стражица, Златарица, Ляковец, Павликени и Велико Търново, както и роми студенти от Великотърновския университет, специалност “Публична администрация” и Стопанската академия „Д.А. Ценов”, гр. Свищов. Зам.-кметът на общ. Хайредин, обл. Враца Спаска Михайлова и областният експерт по етнически и демографски въпроси за Кюстендил Сашо Ковачев също взеха участие.

На срещата стана ясно, че общините ще могат да кандидатстват с проекти за усвояване на средства едва в началото на следващата година, тъй като оперативните програми на България все още не са одобрени и завършени. Основен момент в кандидатстването ще бъдат собствените средства на общините, тъй като парите по спечелен проект ще бъдат отпускани на общинските администрации едва след като проектът бъде приключен и оценен като успешен. Това означава, че съществува голяма вероятност много малко от общините да се възползват и да кандидатстват по тях.

Лектор на обучението бе зам.-председателят на ЦМЕДТ „Амалипе” Теодора Крумова.

Повече информация за Структурните фондове и за програмните документи, подписани от България в процеса на присъединяване към ЕС можете да намерите на:

www.eufunds.bg – страница на Министерство на Финансите за Структурните фондове

2 февруари: Петльовден (Ихтимя)

Петльовден (Башнуден, Ихтимя): Ихтимя, или Башнуден (Петльовден) се празнува само от ромите музиканти. Техният корен е в Котелския край, но големи групи музиканти в миналото са се преселили на север от Стара планина - в Златарица и Лясковец, Омуртаг и Шумен. Ихтимя се празнува на 2 февруари. Свързва се с няколко легенди, според които по време на османското робство турците започнали да избиват всички момчета и да поставят кървав знак на портите, от където са минали. Една циганка (Евтимия или Ихтимя) заклала петел и с него изпръскала вратата. Когато турците минали, те помислили, че вече са взели момчето от тази къща и така то било спасено.

Ихтимя се празнува като ден на момчето. За всяко момче в къщата се коли отделен петел. От кръвта на петела се поставя петънце върху челото на момчето - смята се, че това носи здраве. При музикантите от Златарица и Лясковец главата на петела се окача на портата "за да се помни, че петелът е спасил циганския род", а вътрешностите се изхвърлят в реката, или се заравят - "за да не ги разнасят котките и кучетата".

Особено тържествено се празнува Ихтимя при раждане на първо момче през годината. Тогава целия петел се раздава в махалата. Въпреки, че Башнуден е празник на момчето, момичетата също са включени, макар и по-скромно – за тях се правят тиганички или мекици, които също се раздават.

Проучването за социалните и образователни характеристики на ромите във Великотърновска област

От юни месец 2006 г., Център Амалипе провежда проучване на социалните и образователните характеристики на ромите и другите малцинствени етнически общности във Великотърновска област. Основната му цел е създаване на модел на обществен диалог между местната власт и ромското население, като водещ принцип е отчитане на специфичните особености на всяка етногрупа – самоопределяне, формални и неформални лидери, образователно ниво, социално положение и т.н.. Изследването обхваща селата Камен, Царски извор, Сушица, Драганово, Лозен, Виноград, Водолей, Балван, Леденик, Ресен, Малки чифлик, Шереметя и градовете Стражица, Г.Оряховица, Килифарево и Златарица, в които има висок процент ромско население.

Резултатите от проучването сочат, че местната власт не разполага с достатъчна и достоверна информация за проблемите на съответните местни ромски общности. Затрудненията в общуването местна власт – ромска общност се дължат на фактори и от двете страни:

- Липсва доверие към държавната власт, което е първата предпоставка за едно ефективно общуване.
- На местно ниво липсват изградени модели за реален диалог между структурите на местната власт и гражданите, в който те да участват като равнопоставени страни. Гражданите не са запознати с правомощията на местната власт и с начините за ефективно въздействие върху нея.
- Дейностите за интеграция на ромите се предприемат без оглед на вътрешните специфики и различия в ромската общност, което предопределя техния неуспех.
- Ромската общност не е ангажирана с работата на местната власт и не съществува инициатива за решаване на основните проблеми на ромите.

Въпросите бяха обсъдени на среща със зам.-областния управител на Велико Търново Иво Найденов. Резултатите от изследването послужиха за изготвяне на Стратегия за интеграция на етническите малцинства в Община Велико Търново и за оптимизиране на стратегиите на общините Златарица, Стражица и Горна Оряховица.

ЦЕНТЪР ЗА МЕЖДУЕТНИЧЕСКИ ДИАЛОГ И ТОЛЕРАНТНОСТ „АМАЛИПЕ”

Велико Търново 5000, ул. „Христо Ботев” 2, п.к.113

Тел/Факс: (062) 600 – 224, center_amalipe@yahoo.com

Бюлетинът изготвя Атанас Стоянов